

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > פרשת השבוע תשסה 039 חקת

פרשת השבוע תשסה 039 חקת

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, דבר אל בני ישראל, ויקחו אליך פרה אדמה תמימה, אשר אין בה מום, אשר לא עלה עליה על.

אומר רש"י, זאת חקת התורה, לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל, לומר, מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה- גזרה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה.

'אין לך רשות להרהר אחריה' כלומר- שזה למעלה מהעולם של הרהור.

יש בחינה שנאמר בה- 'הרהורים מותרים', ויש דבר- שהוא למעלה מהרהור. למעלה מהרהור, כלומר- דבר שהרהור לא יכול למשש אותו, לא יכול לגעת בו, הוא יותר דק, יותר עליון מתפיסת הרהור. על מקום כזה, נאמר- 'אין לך רשות להרהר אחריה'. כלומר- ה'אין לך רשות להרהר אחריה' זה מחמת שהוא דבר, שעצם תפיסתו היא למעלה מעולם הרהור.

'ולא הרהרו אחר מידותי' כתוב ברש"י (שמות ו,ט) על האבות הקדושים. יש בחינה שכאשר האדם דבק במידותיו, מצד התפיסה הפנימית- שהוא נכלל במידות, דבקות עצמית. כלומר, לא מצד הידמות, שזה רק כלי לאור מידותיו יתברך, אלא כאשר הכלי דבק באור, וההדבק במידותיו, זוהי דבקות עצמית, ובלשון יותר ברור, זו התכללות של הנברא במידותיו יתברך כביכול, שם נאמר- ולא הרהרו אחר מידותי.

אם זה מידותיו של הקב"ה- אז זה למעלה מעולם הרהור. הוא ומידותיו- חד, וכשם שבו אין שייך להרהר, כך במידותיו, הם חלק מהאין סוף. אלא שבגבול המתגלה של המידות, שם התפיסה, שם האחיזה, שם כל גדרי התורה הקדושה. אבל המידותיו של הבורא כמות שהן, ה'ולא הרהרו אחר מידותי', שהם מידותיו של הבורא בעצם- זהו מחמת שהוא ומידותיו- חד, וכשם שבו יתברך לא שייך הרהור, כך גם במידותיו לא שייך הרהור.

ממוצא דברים נבין, שמה שכתוב כאן בפרשה לפנינו 'אין לך רשות להרהר אחריה', אין לך רשות להרהר כלומר- שזה מאותה תפיסה שאין הרהור במהותו יתברך שמו, זוהי תורה, שהיא נכללת כביכול, ולא מתפשטת ממנו, וכשם שבו יתברך לא שייך הרהור, כך גם בתורת פרשת אדומה לא שייך הרהור- 'אין לך רשות להרהר אחריה'.

באמת, ברש"י לפנינו מובא- 'ויקחו אליך, לעולם היא נקראת על שמך- פרה שעשה משה במדבר'. אבל בילקוט יש, שלשה, תורה נכתבה על שמם- משה אהרן ושמואל. במשה נאמר- זכרו תורת משה עבדי, בשמואל נאמר- ויכתוב בספר, ובאהרן הפרשה שנאמרה על שמו כתוב בילקוט- זוהי פרשת פרה אדומה, היא היא הפרשה שנאמרה על שמו של אהרן לו ולדורותיו לעולם, ולקח אלעזר הכהן, היא פרשה שנאמרה בשבט הכהונה לו ולבניו לדורותיו.

צריך להבין כאן את הסתירה לכאורה, מחד אנחנו אומרים, 'לעולם היא נקראת על שמך- פרה שעשה משה במדבר', ומאידך בילקוט כתוב, שהפרשה של פרה אדומה נקראת על שם אהרן.

באמת, פרה אדומה- אדם ואדום, השורש שוה א' ד' ס', אלא שאדם זה בלי ו', ואדום זה עם ו'.

באמת כידוע, כל צורת הנבראים כולם, כל העולמות כולם, הם בצורת אדם. יש אדם ששורשו מהראש, ויש אדם ששורשו בידיים, ויש ברגליים, וכן כל חי וצומח ודומם. ככלל הכל, כל צורת קומת החלל, כלשון הספרים הקדו', היא בצורה של אדם. המבנה של הבריאה היא בצורת אדם.

בלשון אחר, הרי, שצורת הצמצום, צורת הגבול- היא בצורה של אדם. כלומר, כאשר אנחנו מבינים שהמציאות של הנבראים- צורת אדם להם, הרי שצורת הגבול, צורת הצמצום- זה בצורת אדם. וזו בחינת צבע אדום- שהוא בחינת שורש הדינים כידוע, ואות ו'- אות אמת, המברוח מן הקצה אל הקצה, כי באמת מן הקצה אל הקצה כל צורת הנבראים הם בצורה של אדם. זהו סוד הצמצום, שההתפשטות של הצמצום- היא סוד הדינים כידוע. שורש הדינים- הוא בראשית הצמצום, בנקודת הגבול. שהחסדים- הם ההתפשטות, והדינים- זו העמדת הדבר בגבול.

זאת חקת התורה- הרי שהתורה נקראת חוק, במפורש נאמר בפרשת פרה אדומה.

כלל קומת הנבראים כולם, שצורת אדם להם- הוא בעצם גדר של חוק, זה סוד החקיקה הקדומה שזה שורש הנבראים.

פרשת פרה אדומה נאמר בה 'אין לך רשות להרהר אחריה', אבל מאידך אומרים חז"ל, אמר הקב"ה למשה, לך- אני מגלה טעמה, ולאחרים- חוקה, הרי שנאמרו כאן שני הפכים. מחד נאמר- לך אני מגלה טעמה, ומאידך נאמר- ולאחרים חוקה. הרי שיש לנו שתי בחינות בפרה אדומה.

יש בחינה של פרה אדומה כמו שרש"י אומר, לעולם היא נקראת על שמך- פרה שעשה משה במדבר, וזו תפיסת הפרה שנאמר בה- לך אני מגלה טעמה. זו פרה מצד המציאות המושגת, ולכן היא נקראת על שם משה שהוא הדעת, ועצם כך שהוא מהות הדעת, לכן נאמר בה- לך אני מגלה טעמה, דייקא נאמר בה גילוי, כי הדעת משתוקקת להשיג להשכיל לדעת.

מה שאין כן הבחינה השניה שנאמרה בפרה אדומה, זאת חקת התורה- חוקה חקתי אין לך רשות להרהר אחריה, גזרה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה- זוהי אותה פרה שאין בה גילוי טעם, ועליה נאמר- 'ולאחרים- חוקה'.

באמת כידוע, סתם אחרים בש"ס- זה רבי מאיר, ונקרא כן, כמו שמסבירים הראשונים, שלמד מאחר, כידוע.

סתם אחרים- רבי מאיר.

עומק הדברים, רבי מאיר אריך בדורו הוה, ולא ירדו חכמים לסוף דעתו, כמו שכתוב בספרים שהוא מעלמא דאריך, הוא מהעולם שלמעלה מהשכליות. יום שכולו ארוך- משם שורש רבי מאיר, שלכן נאמר בתורתו- כתנות אור באל"ף, ולא בעי"ן. הוא מהעולם של הפל"א העליון, מהעולם של האל"ף- אותיות פל"א. נפלא- מובדל, מרומם, לא נתפס. זה, סתם אחרים שבש"ס- הוא רבי מאיר.

ועומק הדברים לדרכנו. 'אָחַר' כלומר- זהו דבר שהוא ממהות שונה, הוא מתפיסה שונה. הוא לא אחר, כדוגמת הדבר שאיננו אחר, הוא אחר- בעצם, הוא דבר אחר, ולכן באמת, הוא לא נתפס, הוא לא מושג. הוא מעלמא דאריך, לא ירדו חכמים לסוף דעתו, על שם כן הוא נקרא אחר, כי הוא מעולם אחר, הוא מהעולם של יום שכולו אריך, תפיסה שונה, מהות שונה.

זו הבחינה שחז"ל אמרו- 'ולאחרים חוקה'. לשון חז"ל מדוקדק בדייקא, לא אמרו 'ולכולם חוקה', וכדו', אלא 'ולאחרים- חוקה'. פירוש, בעולם שנאמר 'אחרים', בעולם שהוא יום שכולו ארוך, שם- זו התגלות כ'חוקה'.

'לך אני מגלה טעמה'- זו בחינת תורת משה עבדי, זכרו תורת משה עבדי. כי מכיון שהתורה דילן, היא בבחינת 'תורת משה', הרי בתורה דילן נכתבה פרשת פרה אדומה, הרי שמצד כך, בהכרח שיש תפיסה לפרשת פרה אדומה מצד תורת משה עבדי,

ומצד כך נאמר- לעולם היא נקראת על שמך, פרה שעשה משה במדבר.

אבל מצד 'ולאחרים חוקה'- פרשת פרה אדומה נקראת על שם אהרן, ולא על שם משה. כפי שכבר הזכרנו וביארנו, שבחינת אהרן, שעל ידו נעשה חטא העגל, זה סוד העיגולים, אותו עולם שלא נתפס, שלא מושג, כנאמר בחטא העגל- 'זה האיש משה לא ידענו מה היה לו'.

הרי שיש לנו שני שורשים לפרשת פרה אדומה. מחד היא נקראת על שם משה, ומאידך היא נקראת על שם אהרן. מצד מה שהיא נקראת על שם משה- היא הפרה המושגת, 'לך אני מגלה טעמה', ומצד מה שהיא נקראת על שם אהרן, נאמר בה- 'ולאחרים חוקה'.

כמו שהזכרנו, בעצם צורת הנבראים כולם, היא בצורה של אדם, ופרה 'אדומה' שהיא ה'חוק', הרי שהיא השורש לצורת הבריאה כולה.

כלומר, יש צורה לבריאה מחמת בחינת 'אדם' של- אתם קרויים אדם, ויש צורה מחמת שהשם 'אדם' הוא- שם אדם כללי. כלומר, כמו שמבואר בראשונים, שאף שנאמר אתם קרויים אדם, יש חילוק בין 'אדם' ל'האדם', הרי ששם 'אדם' מצד עצמו, יכול לכלול גם את ישראל וגם את האומות כולן.

נמצא שיש שתי בחינות מה נקרא שם אדם. יש שם אדם שנקרא- מצד המהלך של חוקה חקקתי, גזרה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה, ויש שם אדם, מחמת- כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, מחמת ההשגה, מחמת התפיסה, שהאדם נקרא בר דעת- ההיפך של הבהמה.

אם כן, מה שהבריאה היא בצורה של אדם, ישנן שתי תפיסות מה הצורת אדם שבה.

מחד, התפיסת אדם שבה, מחמת- שלילת הדבר שבה, היא מחמת ה'אדמה לעליון'. וכשם שבעליון נאמר- 'לית מחשבה תפיסה ביה', וממילא לא שייך בו הרהור, ואם כן גם בנברא שנקרא אדם מלשון- אדמה לעליון, כשם שבמי שהוא מתדמה אליו אין הרהור, כך באדם עצמו אין הרהור. לפי זה, בבחינה של 'איסתכל באורייתא וברא עלמא', מה שנאמר 'כי שפתי כהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא', מצד כך, הרי שהשורש לכל התורה כולה היא פרשת פרה אדומה, שנאמר בה חקת התורה, והרי שכל קומת הנבראים כולם, שורשם בחוקה חקקתי, בגזרה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה, שזה בחינת תורת אהרן.

ומאידך, יש לנו בחינה שכל החלל כולו הוא בצורת אדם, בבחינת- לך אני מגלה טעמה, לעולם היא נקראת על שמך, פרה שעשה משה במדבר.

מה שמביא כאן בעל הטורים, פרה אדומה- בגימ' זה על עון עגל. ומאידך כפי שהזכרנו, לעולם היא נקראת על שמך פרה שעשה משה. וקשה שהרי משה רבנו לא היה בחטא העגל.

על פני פשוטו, בודאי שאפשר ליישב. שהיא גופא, מי שלא היה בחטא העגל, הוא זה שיכול למשוך הארה שלמעלה מן החטא. בודאי שזה אמת. אבל לענינו, יש לנו שתי בחינות של פרה אדומה, כפי שהוזכר.

ידועה הסתירה, שבתחילת הפרשה, רש"י אומר לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר, מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזרה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה. ומאידך, רש"י מביא בהמשך את דברי רבי משה הדרשן, תבא האם ותקנח צואת בנה. הרי שיש סתירה, האם יש בזה טעם, או אין בזה טעם?

אבל באמת, הן הם הדברים שדברנו, שיש שתי בחינות בפרה אדומה- יש את הפרה המושגת, ויש את הפרה שאיננה מושגת. וביאור הדברים.

'תבא האם ותקנח את צואת בנה', נמצא שמי יכול לבא ולקנח את צואת בנה? כמו שהזכרנו בתחילה, שמי שלא היה בחטא יכול למשוך אור לתקן את החטא. ומצד כך הפרה נקראת על שם משה רבנו, כי הוא דייקא לא היה בהאי עלמא, היה

מופרש מן החטא, ומצד כך הוא יכול לבא ולקנח.

אבל מאידך, פרה אדומה, השורש שלה, הוא בעצם העגל, לא בתיקון לחטא העגל, אלא בעצם הגילוי של העגל מלשון-עיגולים. כלומר, יש שתי בחינות איך לתקן את חטא העגל. בחינה אחת, זה מצד התפיסה 'תבא האם ותקנח צואת בנה', והרי שמחטא העגל נעשית התפשטות של טומאה, חטא, עון, ובאים לתקן את החטא. זה מצד תפיסת הדעת, תפיסת משה. מה שאין כן מצד התפיסה השניה, צריך לגלות את העגל בשורשו, שהוא בעולם העיגולים. לעולם כל תקנת הדבר הוא גילוי בשורשו, ולכן, גילוי הדבר ששורש החטא הוא מעולם העיגולים, זה גופא תיקונו.

כלומר, יש תיקון לחטא- מצד ההתפשטות, שזה בחינת 'תבא האם ותקנח את צואת בנה', שזה בחינת משה. שזה תיקון על ידי הדעת, כי חטא העגל נעשה בעדר הדעת, 'לא ידענו מה היה לו', ותיקון החטא נעשה על ידי משה, פרה אדומה בבחינת דעת.

ומאידך, תיקון החטא- הוא העלאת החטא לשורשו בעצם, תיקון בשורש. ותיקון החטא בשורש- הוא גילוי של מקור החטא, שמקור החטא הוא בעלמא דעיגולים. ומצד כך, הרי שהפרה אדומה שהיא על שם חטא העגל, היא לא בגדר קינוח הטומאה שמתפשטת מן החטא, אלא בגדר גילוי מקור האור שהיה בשעת החטא.

נבאר את הדברים, שני סוגי התיקונים לחטא העגל.

כל דבר, יש אורות ויש כלים, ולעולם אין הפגם מצד האורות אלא מצד הכלים. כאשר יש פגם מצד הכלים, התיקון הפשוט, שהוא מצד תפיסת תורת משה עבדי, הוא לצחצח ולזכך את הכלי מטומאתו ולטהרו. זהו סוג אחד של תיקון החטא.

סוג שני של תיקון החטא. בעצם כל כלי של אור, בסוד השורשים, האור והכלי הם אחד, נקודת ההתפשטות היא נקראת האור, ונקודת הגבול של האור היא נקראת כלי. אלא שכאשר זה משתלשל מעולם האצילות, ששם נאמר איהו וגרמוהי חד הן וחייהי אחד(?), ששם האורות והכלים הם אחד, כאשר זה משתלשל לעולם של נפרדות, הרי שהאור נעשה לעצמו, והכלי נעשה לעצמו, וממילא יש מקום לחטא, כי מצד הכלים, יש מקום לשבירה.

אבל מצד כך, שורש התיקון הוא הגילוי שהאור והכלי הוא אחד, וכשם שברור שבאור לא שייך קלקול, כך גם מתגלה שבכלי לא שייך קלקול. היכן שהאור נפרד מהכלי, שם יש את ההגדרה שמצד האורות לא שייך קלקול, והקלקול הוא מצד הכלי בלבד. אבל כאשר מעלים את הדבר לעלמא דאחדות, ומגלים שהאורות והכלים הם אחד, אז כשם שבאורות לא שייך פגם, גם בכלים לא שייך פגם. וזה בחינת התיקון של בחינת העיגולים, להעלות את החטא, לגלות את שורשו את מקורו. זה לא בחינה של צחצוח הכלי, אלא זוהי בחינה לגלות את מקור הכלי ששורשו בעיגולים, ובסוד העיגולים הוא סוד ההשתוות, ולענינו זה נקרא השתוות של אורות וכלים, לגלות שהכלים והאורות הם דבר אחד ממש. ואם הם דבר אחד ממש, כשם שבאורות לא שייך פגם, כך גם בכלים לא שייך פגם.

זה העומק מה שהפרשה נקראת על שמו של אהרן, שבאהרן נאמר- אוהב שלום ורודף שלום.

והעומק של בחינת אהרן שאהב שלום ורודף שלום- שלא מצא הקב"ה כלי המחזיק ברכה אלא השלום, ועוד מצאנו בחז"ל מגמ' יבמות שמותר לשנות מפני השלום. כלומר, מתגלה שם בחז"ל, ששקר ושלום, יש להם שידוך. מצד השטחיות- למען השלום מותר לשקר, אבל מצד הפנימיות- הרי שיש שייכות הדדית בין השקר והשלום.

ועומק הדברים.

הקב"ה, שנקרא בספרים הקד'- 'אחדות פשוטה', לא מצא 'כלי המחזיק ברכה וגו'.

כלי של אמת, ענינו- שהאמת מבדילה בין האמת לשקר. עד כמה שלא תבדיל בין האמת לשקר, הרי שבטל המונח שבאמת. האמת הוא- ראש, תוך, וסוף, והוא המבדיל בין האמת לשקר. נמצא, שאחדות פשוטה איננה יכולה לשרות בעומק ב'אמת'. מדוע? כי האמת היא דייקא נקודת ההבדלה לאחדות הפשוטה.

היכן יכול להיות כלי, שיעשה כלי לאחדות הפשוטה? שם נאמר הסוד, שלא מצא הקב"ה כלי המחזיק ברכה אלא השלום. השלום- למענו מותר לשקר, והרי שהוא יכול לאחד את השקר עם האמת, וכאשר הוא יכול לאחד את השקר עם האמת- הרי שמתגלה האחדות פשוטה. כל דבר בבריאה, הוא או שקר או אמת. האמת- מבדילה בין השקר לאמת, מה שאין כן השלום-

שמאחד את השקר עם האמת. הרי שהכלי של השלום, יוצר אחדות עם כל הנבראים כולם. זהו סוד תורת אהרן.

תורת אהרן היא תורה שיכולה לאחד את השקר עם האמת.

מצד תורת משה נאמר- משה אמת ותורתו אמת, אבל מצד אהרן נאמר- אוהב שלום ורודף שלום, וגדול השלום שמותר לשנות ולשקר מפני השלום. הרי שתורת משה, היא- תורת אמת, ותורת אהרן, היא- אחדות של האמת והשקר.

זה הכח שמתגלה בתורתו של אהרן, וזה הכח שמתגלה כאן לפנינו בפרשת פרה אדומה.

עומק הדברים.

פרשת פרה אדומה, בה נאמר- מטמאה את הטהורים, ומטהרת את הטמאים, שזה סוד ההפכים בפרשה, כידוע.

מצד בחינת תורת אהרן, אנחנו רואים את הנקודה, שעצם המציאות שלו היא נעשתה כהתחלפות. הרי הוא היה בעצם הבכור, ובא משה במקומו. אף שלפי ההסתכלות הפשוטה, יש מקום לומר שאם כן, גם משה הוא בסוד ההתחלפות, כשם שאהרן הוא בסוד ההתחלפות. אבל בעומק, להחילף את הדבר ממקומו העליון, ההסכמה לוותר על מקומו העליון, זה שורש ההתחלפות. זה שמשה הסכים להיות במקום אהרן, ולקבל את השליחות, אין זה ריבואתא. אלא הריבואתא- מה שנאמר באהרן 'וראך ושמח בלבבו', זו הריבואתא העליונה שבדבר. והרי שמי שהסכים להתחלף, בעומק יותר, זה אהרן.

ומדוע? מחמת שבאהרן מתגלה שהאמת והשקר שווים. עד כמה שהאמת מובדלת מן השקר, הרי שאינם יכולים להתחלף זה בזה. אבל עד כמה שמתגלה האחדות של האמת והשקר, הרי שיש כאן אחדות גמורה ביניהם, וממילא, ההתחלפות איננה נמנית. ולכן דייקא מצד נקודת אהרן, יש כאן את ההתגלות העליונה- שמטמאה את הטהורים ומטהרת את הטמאים, כי הנקודה- ששני הפכים יכולים לשמש בבת אחת.

זה הסוד של פרה אדומה דלעתיד, שתגלה את סוד ההפכים, את סוד הדבקות בהקב"ה, שיהיה כלי של שלום, והכלי של השלום- הוא המחזיק ברכה, שיכול לשרות בו האחדות הגמורה של הבורא יתברך שמו.

- [פרשה תשס"ה] 1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur/תקת-039-פרשתהשבועתשסה>

Links

[1] <http://bilvavi.net/5765parsha>